

การประชุมวิชาการระดับชาติ
เครือข่ายด้านการจัดการชุมชน
เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ครั้งที่ 8

The 8th National Conference on
Community Management Network
for Sustainable Development

[องค์กรไม่แสวงหากำไร กกับการพัฒนาที่ยั่งยืน]

รายงานสืบเนื่อง

คณะกรรมการฝ่ายวิชาการคัดเลือกบทความและตรวจทาน
เอกสารและผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความ
โครงการประชุมวิชาการระดับชาติ เครือข่ายด้านการจัดการชุมชน
เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ครั้งที่ 8

➤ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการคัดเลือกบทความและตรวจทานเอกสาร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณภัทร วิชะกุล

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

อาจารย์รัชกร วชิรสีโรตม

มหาวิทยาลัยศิลปากร

รองศาสตราจารย์ ดร.อุทัย ปริญญาสุทินันท์

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ดร.จตุพร เพชรบูรณ์

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ดร.อัปดุลเลาะ เจ๊ะหลง

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

➤ ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความ

รองศาสตราจารย์ ดร.ธงชัย ภูวนาถวิจิตร

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณภัทร วิชะกุล

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรยา พรเอี่ยมมงคล

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทรงพันธ์ ต้นตระกูล

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทรงสุดา ภู่อ่าง

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

อาจารย์ ดร.ปริวิทย์ ไวทยาชีวะ

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

อาจารย์ ดร.ปรรณกร แก้วรามุข

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

อาจารย์ ดร.สงเสริม แสงทอง

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ศาสตราจารย์ ดร.นรินทร์ สังข์รักษา

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกศราพร พรหมนิมิตกุล

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทิพย์สุดา พุฒจรรย์

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศุภรัตน์ แสงฉัตรแก้ว

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สวรรยา ธรรมอภิพล

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนี คำนวลศิลป์

มหาวิทยาลัยศิลปากร

อาจารย์ ดร.จรรยาบรรณ สุธรรมมา

มหาวิทยาลัยศิลปากร

อาจารย์รัชกร วชิรสีโรตม

มหาวิทยาลัยศิลปากร

อาจารย์วันชัย เจือบุญ

มหาวิทยาลัยศิลปากร

รองศาสตราจารย์ ดร.อุทัย ปริญญาสุทินันท์

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

รองศาสตราจารย์เอมอร เจียรมาศ

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ดร.ธิตีพัทธ์ บุญปก

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ดร.พิชามณูชู้ บุญสิทธิ์

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ดร.อัปดุลเลาะ เจ๊ะหลง

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

อาจารย์แทนพันธ์ เสนะพันธุ์ บัวใหม่

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ที่	เวลา	ผู้วิจัย	ชื่อเรื่อง
6	15.00-15.20 น.	สร้อยญา สร้อยสุวรรณ ชัยณรงค์ งามพริ้ง พัชรินทร์ สุวรรณโณ ณัชพิมพ์ วัตรสังข์ ฉัญพิสิษฐ์ นิลพงศ์ อับดุลเลาะ เจ๊ะหลง	กระบวนการสื่อสารของผู้นำชุมชนในภาวะ วิกฤต COVID-19 กรณีศึกษาชุมชนแห่งหนึ่ง ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

ห้องที่ 3 ห้องเรียน LA 204 อาคารเรียนชั้น 2 คณะศิลปศาสตร์

ที่	เวลา	ผู้วิจัย	ชื่อเรื่อง
1	13.00-13.20 น.	ชฎาพร ฉิมเพชร พรลภัส เจนพานิชชีพ ทิพย์สุดา พุฒจร	แนวทางการสร้างเสริมความสามารถของ นักศึกษาในกลุ่มความหลากหลายทางเพศ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี
2	13.20-13.40 น.	นิศากร สุวรรณราชัย ทิพย์สุดา พุฒจร	การให้ความหมาย ความสำคัญ และข้อเสนอ ต่อสังคมต่อการสมรสเท่าเทียม ของนักศึกษา สาขาวิชาการจัดการชุมชน คณะวิทยาการ จัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี
3	13.40-14.00 น.	จินตมณี มังกร พิชยา ไบผ่อง พิมพ์ชนก ประเทศรัตน์ วีรยา วณิชติสุวรรณ ทรงพันธ์ ต้นตระกูล	การศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาระดับ ปริญญาตรี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัย เชียงใหม่ ที่มีต่อการถูกคุกคามและการสร้าง ความเกลียดชังด้วยสื่อสังคมออนไลน์
4	14.00-14.20 น.	เกริกฤทธิ์ จุงใจ นัฐพล สีม่วง สุนี คำนวลศิลป์	พฤติกรรมการใช้บริการสถานบันเทิงรอบ สถานศึกษาของนักศึกษา กรณีศึกษา : มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศ เพชรบุรี
พักรับประทานอาหารว่าง (14.20-14.40 น.)			
5	14.40-15.00 น.	พรประภา รุ่งสุข กฤตพน สุขทองแท้ เกศราพร พรหมนิมิตกุล	ความเชื่อเรื่องวอลเปเปอร์เสริมดวงของวัยรุ่น กรณีศึกษา นักศึกษาสาขาวิชาการจัดการ ชุมชน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัย ศิลปากร
6	15.00-15.20 น.	พิชยา ไบผ่อง ปรีวิทย์ ไวทยาชีวะ	การสำรวจภาวะหมดไฟของนักศึกษาคณะ มนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
7	15.20-15.40 น.	สิตานัน ศรีมาจันทร์ ณัฐนันท์ อวยพร รชกร วชิรสิโรดม	พฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาระดับ ปริญญาตรี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศ เพชรบุรี

สารบัญ (ต่อ)

กระบวนการสื่อสารของผู้นำชุมชนในภาวะวิกฤติ COVID-19 กรณีศึกษาชุมชนแห่งหนึ่งในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา (สร้อยสุวรรณ์ ชัยณรงค์ งามพริ้ง พัชรินทร์ สุวรรณโณ ณัฏพิมพ์ วัตรสังข์ ธัญพิสิษฐ์ นิลพงศ์ และอับดุลเลาะ เจ๊ะหลง)	106
ห้องที่ 3 ห้องเรียน LA 204 อาคารเรียนชั้น 2 คณะศิลปศาสตร์	
แนวทางการสร้างเสริมความสามารถของนักศึกษากลุ่มความหลากหลายทางเพศ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี (ชฎาพร นิคมเพชร พรลภัส เจนพานิชชีพ และทิพย์สุดา พุฒจรรย์)	118
การให้ความหมาย ความสำคัญ และข้อเสนอต่อสังคมต่อการสมรสเท่าเทียม ของนักศึกษา สาขาวิชาการจัดการชุมชน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี (นิศากร สุวรรณราชัย และทิพย์สุดา พุฒจรรย์)	128
การศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่มีต่อการถูกคุกคามและการสร้างความเกลียดชังด้วยสื่อสังคมออนไลน์ (จินตตามณี มังกร พิษยา ไบพ่อง พิมพ์ชนก ประเทศรัตน์ วีรยา วณิชติสุวรรณ์ และทรงพันธ์ ต้นตระกูล)	138
พฤติกรรมการใช้บริการสถานบันเทิงรอบสถานศึกษาของนักศึกษา กรณีศึกษา : มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี (เกริกฤทธิ์ จูงใจ นัฐพล สีม่วง และสุนี คำนวลศิลป์)	147
ความเชื่อเรื่องวอลเปเปอร์เสริมดวงของวัยรุ่น กรณีศึกษา นักศึกษาสาขาวิชาการจัดการชุมชน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร (พรประภา รุ่งสุข กฤตพน สุขทองแท้ และเกศราพร พรหมนิมิตกุล)	160
การสำรวจภาวะหมดไฟของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (พิษยา ไบพ่อง และปริวิทย์ ไวทยาชีวะ)	171
พฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี (สิตานัน ศรีมาจันทร์ ณัฐนันท์ อวยพร และรชกร วชิรสิโรตม)	183
พื้นที่สร้างสรรค์: ภาพฉายจากประสบการณ์ ของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (นัจญวา ยีหะมะ นิรัศญา สวิต รุสมาวดี เบ็ญโสภา และอับดุลเลาะ เจ๊ะหลง)	197

ห้องที่ 3 ห้องเรียน LA 204 อาคารเรียนชั้น 2 คณะศิลปศาสตร์

ที่	เวลา	ผู้วิจัย	ชื่อเรื่อง
1	13.00-13.20 น.	ชฎาพร ฉิมเพชร พรลภัส เจนพานิชชีพ ทิพย์สุดา พุฒจร	แนวทางการสร้างเสริมความสามารถของ นักศึกษาในกลุ่มความหลากหลายทางเพศ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี
2	13.20-13.40 น.	นิตากร สุวรรณราชัย ทิพย์สุดา พุฒจร	การให้ความหมาย ความสำคัญ และข้อเสนอ ต่อสังคมต่อการสมรสเท่าเทียม ของนักศึกษา สาขาวิชาการจัดการชุมชน คณะวิทยาการ จัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี
3	13.40-14.00 น.	จินตมณี มังกร พิชยา ไบผ่อง พิมพ์ชนก ประเทศรัตน์ วีรยา วณิชติสุวรรณ ทรงพันธ์ ต้นตระกูล	การศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาระดับ ปริญญาตรี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัย เชียงใหม่ ที่มีต่อการถูกคุกคามและการสร้าง ความเกลียดชังด้วยสื่อสังคมออนไลน์
4	14.00-14.20 น.	เกริกฤทธิ์ จุงใจ นัฐพล สีม่วง สุนี คำนวลศิลป์	พฤติกรรมการใช้บริการสถานบันเทิงรอบ สถานศึกษาของนักศึกษา กรณีศึกษา : มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศ เพชรบุรี
พักรับประทานอาหารว่าง (14.20-14.40 น.)			
5	14.40-15.00 น.	พรประภา ฐัฐสุข กฤตพน สุขทองแท้ เกศราพร พรหมนิมิตกุล	ความเชื่อเรื่องวอลเปเปอร์เสริมดวงของวัยรุ่น กรณีศึกษา นักศึกษาสาขาวิชาการจัดการ ชุมชน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัย ศิลปากร
6	15.00-15.20 น.	พิชยา ไบผ่อง ปริวิทย์ ไวทยาชีวะ	การสำรวจภาวะหมดไฟของนักศึกษาคณะ มนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
7	15.20-15.40 น.	สิตานัน ศรีมาจันทร์ ณัฐนันท์ อวยพร รชกร วชิรสิโรดม	พฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาระดับ ปริญญาตรี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศ เพชรบุรี
8	15.40-16.00 น.	นัจญวา ยีหมะ นิรัสนา สวิต รุสมาวดี เบ็ญไส๊ะ อับดุลเลาะ เจ๊ะหลง	พื้นที่สร้างสรรค์: ภาพฉายจากประสบการณ์ ของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

**ของนักศึกษา สาขาวิชาการจัดการชุมชน คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี**

นิตากร สุวรรณราชย์¹
ทิพย์สุดา พุฒจร²

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อการให้ความหมาย ความสำคัญ และข้อเสนอต่อสังคมในประเด็นการสมรสเท่าเทียมของนักศึกษาสาขาวิชาการจัดการชุมชน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี ด้วยการใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ทำการศึกษาด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบสโนว์บอลกับกลุ่มนักศึกษาสาขาวิชาการจัดการชุมชน รวมทั้งหมด 19 คน และได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า ด้านการให้ความหมายเกี่ยวกับการสมรสเท่าเทียมที่ได้มีการสะท้อนออกมาให้เห็นถึงทัศนคติเชิงบวกว่าการสมรสเท่าเทียมจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ดี การให้ความสำคัญต่อสิทธิและเสรีภาพ ความต้องการการเปลี่ยนแปลงในค่านิยมจากสังคม และการเป็นที่ยอมรับในสังคมในความแตกต่าง และการสมรสของเพศเดียวกันมากขึ้น ส่วนด้านความสำคัญของการสมรสเท่าเทียมให้ความสำคัญต่อสิทธิและเสรีภาพ กฎหมายและการยอมรับจากสังคม และด้านข้อเสนอต่อสังคม สังคมควรเปิดกว้างให้โอกาสคนอย่างเท่าเทียม มีความเข้าใจต่อความหลากหลายทางเพศ เรียนรู้และเปลี่ยนแปลงทัศนคติเชิงบวกต่อประเด็นการสมรสเท่าเทียม มีส่วนผลักดันให้กฎหมายสมรสเท่าเทียม มีพื้นที่ทางสังคมให้แสดงความคิดเห็นต่อประเด็นสมรสเท่าเทียมได้อย่างเสรี และสร้างการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับการสมรสเท่าเทียมให้ทุกคนเข้าถึงได้ง่ายและมีความเข้าใจต่อประเด็นการสมรสเท่าเทียม และรัฐบาลควรปฏิรูปโครงสร้างการพัฒนาประเทศเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในทุก ๆ ด้าน ซึ่งเชื่อมโยงไปถึงความเหลื่อมล้ำ/ไม่เท่าเทียมทางเพศ

คำสำคัญ : การสมรสเท่าเทียม, เพศวิถี, ความคิดเห็น

¹ นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการชุมชน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

E-mail address: nsnsfons@gmail.com

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., อาจารย์สาขาวิชาการจัดการชุมชน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

*ผู้ประพันธ์หลัก; Email address: nsnsfons@gmail.com

Meaning, Importance and Social Proposals towards the Same-sex Marriage of
the Community Management Students, Faculty of Management Sciences
at Silpakorn University Phetchaburi IT Campus
Nisakorn Suwanrachai Tipsuda Putjorn

Nisakorn Suwanrachai¹

Tipsuda Putjorn²

ABSTRACT

This research study has the objectives. To study the opinions on the definition, importance and social proposals on the issue of marriage equality of community management students. Faculty of Management Sciences Silpakorn University Phetchaburi IT Campus with qualitative research study with in-depth interviews. A snowball random sampling method was used with a group of 19 community management students in total, and content analysis was performed.

The results of the study, it was found that the definition of marriage equality reflects a positive attitude that marriage equality leads to positive change. Emphasis on rights and freedoms the need for changes in values from society and being accepted in society in differences and more same-sex marriage. As for the importance of equal marriage, the emphasis is on rights and liberties. Law and social acceptance and social proposals Society should be open to give people equal opportunities. Understand gender diversity, Learn and change positive attitudes towards the issue of marriage equality. Contributed to the push for equal marriage law, there is a social space where people can freely express their opinions on the issue of marriage equality. And create awareness of information related to marriage equality for everyone to easily access and understand the issue of marriage equality and the government should reform the country's development structure to reduce inequality in all areas, which is linked to gender inequality.

Keywords: Marriage equality, Sexuality, Opinions

¹Bachelor of Arts students Community Management Program Faculty of Management Sciences Silpakorn University
E-mail address: nsnsfons@gmail.com

²Assistant Professor Dr., Community Management, Faculty of Management Sciences Silpakorn University

บทนำ

สิทธิการแต่งงานของเพศเดียวกันในประเทศแคนาดา เกิดขึ้นครั้งแรกเมื่อปี ค.ศ. 2003 ในรัฐออนแทรีโอ และตามมาด้วยรัฐบริติชโคลัมเบีย และ 2 ปี หลังจากนั้น แคนาดาได้ผ่านกฎหมายสมรส (Civil Marriage Act) รับรองสิทธิให้การสมรสกระทำได้ในบุคคลต่างเพศและบุคคลเพศเดียวกัน กฎหมายนี้เป็นกฎหมายระดับประเทศที่ใช้ร่วมกันในการประกอบพิธีสมรส (TODAY Bizview, 2565) ในกฎหมาย Civil Marriage Act ระบุชัดเจนว่า เพื่อรับประกันว่าทุกคนมีความเท่าเทียมกันภายใต้กฎหมาย และมีสิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองที่เท่าเทียมกัน และผลประโยชน์ที่เท่าเทียมกันของกฎหมายโดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ โดยนายทะเบียนไม่มีสิทธิ์ปฏิเสธการจดทะเบียน เพราะดุลพินิจของตัวเอง คู่สมรสเพศเดียวกันที่จดทะเบียนแล้ว มีสิทธิเท่าเทียมกับคู่สมรสต่างเพศทุกประการ (สิริโฉม พรหมโฉม, 2560)

สมรสเท่าเทียมเป็นอีกประเด็นร้อนที่มีความเคลื่อนไหวเกิดขึ้นทั้งในสังคมและสื่อออนไลน์ในหลายประเทศ โดยเมื่อวันที่ 15 มิถุนายน พ.ศ. 2565 ที่ผ่านมา รัฐบาลเมืองโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น ได้ผ่านร่างกฎหมายการรับรองสถานะคู่ชีวิตแก่คู่รักเพศเดียวกัน หรือ same-sex partnerships ซึ่งเป็นการขยายสิทธิบางอย่างแก่คู่รักกลุ่ม LGBTQ+ ให้ได้รับสิทธิเช่นเดียวกับคู่รักต่างเพศที่แต่งงานกัน และจะช่วยให้คู่รักเพศเดียวกันในสังคมญี่ปุ่นซึ่งเป็นสังคมที่มีความอนุรักษนิยมสูงนั้น ใช้ชีวิตร่วมกันได้ในที่สาธารณะและไม่ต้องเผชิญปัญหาการเลือกปฏิบัติ (discrimination) ในที่ทำงาน แม้จะไม่ใช่การสมรสตามกฎหมาย แต่ถือเป็นหมุดหมายสำคัญของการเรียกร้องให้เกิดสิทธิและเสรีภาพในการสมรสเท่าเทียมอย่างถูกต้องตามกฎหมายต่อไป (Michelle Ye Hee Lee and Julia Mio Inuma, 2022)

ขณะที่ประเทศไทย ได้เริ่มมีการเรียกร้องการสมรสเท่าเทียมตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 และในปี พ.ศ. 2556 จึงเกิดร่างพระราชบัญญัติคู่ชีวิตร่างแรกในยุครัฐบาลของ “นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร” ซึ่งฉบับนี้ผ่านมาแล้ว 9 ปีเต็ม มีการปรับแก้ร่างกฎหมายมาเรื่อย ๆ เพื่อให้ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลในการสมรสเท่าเทียม (iLaw, 2565) ซึ่งกลุ่มบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศยังต้องเผชิญและพบเจอกับอุปสรรคอีกมากมายทั้งในด้านของกฎหมายและด้านสังคม ที่ทำให้บุคคลเหล่านี้ไม่ได้รับสิทธิหรือการปฏิบัติที่เท่าเทียมและเสมอภาคอย่างแท้จริง หนึ่งในนั้น คือ สิทธิสมรสเท่าเทียมที่ไม่ว่าจะเพศไหนหรือคู่รักทุกคู่ควรที่จะได้รับ โดยการสมรสนั้นไม่ได้เป็นแค่สัญลักษณ์ของความรักระหว่างคู่รักที่รัฐรับรองแต่ยังเป็นการที่ทำให้ทั้งคู่มีสิทธิอีกหลายประการที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตและสถานะทางเศรษฐกิจของคู่รักโดยตรง เช่น สิทธิคู่ร่วม สิทธิรับมรดก สิทธิลดหย่อนภาษี สิทธิรักษาพยาบาล ฯลฯ โดยมีการร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่เสนอโดยพรรคก้าวไกลตั้งแต่ปี พ.ศ. 2563 เพื่อที่จะได้รับการพิจารณาโดยสภาผู้แทนราษฎร โดยร่างฉบับนี้มีจุดประสงค์เดียวกับร่างสมรสเท่าเทียมที่กำลังรณรงค์โดยประชาชนเมื่อปลายปี พ.ศ. 2564 นั้น คือ การแก้ไขประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1448 และมาตราอื่น ๆ ที่ตามมาเพื่อเปลี่ยนนิยามของการสมรสจากที่เกิดขึ้นระหว่างชายและหญิง เป็นบุคคล 2 คน แทน เพื่อให้ทุกคู่สมรสไม่ว่าจะเพศใดได้รับสิทธิเท่าเทียมกันทั้งหมด (ชวินโรจน์ ธีรพัชรพร, 2559)

ด้วยเหตุผลนี้จึงทำให้มีหน่วยงานหรือองค์กรมากมาย เช่น กระทรวงยุติธรรม ภาคประชาชน เอ็นจีโอ และพรรคการเมืองอย่างพรรคก้าวไกล ได้มีความพยายามผลักดันและยกย่องให้มีการเสนอร่างพระราชบัญญัติคู่ชีวิต โดยวัตถุประสงค์ที่สำคัญเพื่อรับรองสถานะภาพของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศในฐานะคู่ชีวิตให้ได้มีสิทธิหน้าที่ตามกฎหมายเหมือนคู่สามีภรรยา เนื่องจากคู่รักที่มีความหลากหลายทางเพศยังไม่สามารถแต่งงานกันได้ตามกฎหมายของไทย จนกระทั่งเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2563 ได้มีการผลักดันให้เกิด แอชแท็กสมรสเท่าเทียม ขึ้นอย่างจริงจัง โดย นายธัญวัจน์ กมลวงศ์วัฒน์ ส.ส.จากพรรคก้าวไกล และคณะฯ ได้เสนอต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร ให้มีการร่างแก้ไข ปพพ. มาตรา 1448 และมาตราที่เกี่ยวข้องใน ปพพ. ที่มีเงื่อนไขเดิม อนุญาตการหมั้นและการสมรส “เฉพาะชายและหญิง” เปลี่ยนเป็นให้ “บุคคลทั้งสอง” ได้การรับรองสิทธิต่าง ๆ เช่น สิทธิในการหมั้น สิทธิในการจดทะเบียนสมรส สิทธิในการจัดการทรัพย์สินของคู่สมรส สิทธิในการเป็นทายาทโดยธรรม การรับบุตรบุญธรรม และการรับมรดกจากคู่สมรส ซึ่งการแก้ไขนี้จะทำให้สิทธิของบุคคลทุกคน คู่รักหลากหลาย หรือ LGBTQ เกิดความเท่าเทียม และได้รับการรับรองและคุ้มครองทางกฎหมาย สอดคล้องกับหลักความเสมอภาคและหลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ (BBC News, 2019)

การสมรสเท่าเทียม เป็นวิธีหนึ่งที่จะปรับเปลี่ยนกฎหมายเก่า ๆ ให้ทันโลกทันสมัย และอาจส่งผลให้เปลี่ยนแปลงค่านิยมเก่าที่ทำให้สังคมเกิดความเหลื่อมล้ำทางเพศได้ ซึ่งทุกการเคลื่อนไหวจะนำไปสู่ความเข้าใจของคนในสังคม และทำให้เรื่องความเท่าเทียมชัดเจนยิ่งขึ้นในประเทศไทย เช่นเดียวกับอีก 30 ประเทศทั่วโลก ที่ยอมรับการสมรสเท่าเทียมแล้ว ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการให้ความหมาย ความสำคัญ และข้อเสนอต่อสังคมต่อการสมรสเท่าเทียม ของนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร ซึ่งผลการศึกษาน่าจะเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจศึกษาในเรื่องการสมรสเท่าเทียม รวมถึงคณะวิทยาการจัดการสามารถรับรู้ถึงความคิดเห็นของนักศึกษาและมีแนวทางส่งเสริมการให้โอกาสอย่างเท่าเทียมในกิจกรรมทางสังคมให้แก่กลุ่มความหลากหลายทางเพศ

วัตถุประสงค์วิจัย

1. เพื่อศึกษาการให้ความหมายและความสำคัญ ต่อการสมรสเท่าเทียม ของนักศึกษาศาขาวิชาวิทยาการจัดการชุมชน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี
2. เพื่อศึกษาข้อเสนอต่อสังคมในประเด็นการสมรสเท่าเทียมของนักศึกษาศาขาวิชาวิทยาการจัดการชุมชน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี

วิธีวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยเป็นนักศึกษาศาขาวิชาวิทยาการจัดการชุมชน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี ซึ่งเป็นกลุ่ม Straight หรือ กลุ่มที่ชอบเพศตรงข้าม และกลุ่ม LGBTQ+ หรือกลุ่มที่ชอบเพศเดียวกัน เช่น เลสเบี้ยน เกย์ ไบ บุคคลข้ามเพศ โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบสโนว์บอล (Snowball Sampling) ด้วยการสัมภาษณ์แบบแนะนำต่อจนได้ข้อมูลอิ่มตัว โดยใช้แบบการสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งได้ผ่านการพิจารณาตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือจากอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ โดยการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลนั้น ผู้วิจัยได้ทำการชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยและขอความร่วมมือตามความสมัครใจก่อนเริ่มดำเนินการสัมภาษณ์ ซึ่งมีผู้ให้ข้อมูลรวมทั้งหมด 19 คน จากผลการสัมภาษณ์ทั้งหมดนำมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) ด้วยการตรวจสอบความครบถ้วนและความถูกต้องของข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัย การจัดระบบของเนื้อหา และการเรียบเรียงเขียนรายงานผลการศึกษา

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

การให้ความหมาย คำว่า “การสมรสเท่าเทียม”

การรับรู้ การรู้จัก หรือการได้ยินคำว่า “สมรสเท่าเทียม” นักศึกษารู้จักและได้ยินคำว่า “สมรสเท่าเทียม” มาจากทวิตเตอร์ ตามแฮชแท็กสมรสเท่าเทียมเป็นส่วนใหญ่ รองลงมาผ่านตามสื่อโซเชียลมีเดียที่ได้มีการทำสื่อเพื่อสรุปกฎหมายสมรสเท่าเทียม เพื่อให้เกิดความเข้าใจได้ง่ายในรูปแบบโปสเตอร์หรืออินโฟกราฟิก ได้มีคนอื่นแชร์กันต่อมาก็อีกที และบางคนได้ยินจากข่าวสารทางสื่อโทรทัศน์ หรือการเล่าสู่กันฟังในกลุ่มเพื่อนในช่วงที่ได้มีการเสนอร่างกฎหมาย หรือ พ.ร.บ. ของการสมรสเท่าเทียมได้ถูกเสนอให้เข้าสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งการที่เรารู้จักคำว่าสมรสเท่าเทียมได้นั้น นักศึกษาที่ให้สัมภาษณ์ทุกคนได้ยินคำว่าสมรสเท่าเทียมมาจากสื่อต่าง ๆ ที่ทุกคนใช้งาน เพราะเป็นประเด็นที่สังคมให้ความสนใจและจับตามองเป็นอย่างมากในตอนนั้น ได้มีการออกมาพูดถึงรายละเอียดเกี่ยวกับข้อเปรียบเทียบระหว่างกฎหมายคู่ชีวิตและกฎหมายสมรสเท่าเทียมว่ามีความแตกต่างกันอย่างไร ทำให้ผู้คนถึงได้มีการรวบรวมรายชื่อเพื่อให้มีการเรียกร้องในประเด็นนี้

“เคยได้ยินข่าวสาร น่าจะเป็นช่วงเมื่อปีที่แล้วที่มันเริ่มมีกระแสที่ต้องการให้ ร่าง พ.ร.บ. สมรสเท่าเทียมให้มันเท่าเทียมกันโดยไม่แบ่งเพศไหนก็จดทะเบียนด้วยกันได้ ได้ยินข่าวส่วนมากมาจากในทวิต เพราะว่าในทวิตส่วนมากจะมีคนช่วยกันแชร์แล้วก็มีสรุปให้” (นักศึกษาคนที่ 1, สัมภาษณ์, 27 มกราคม 2566)

การติดตามข่าวสารเกี่ยวกับการสมรสเท่าเทียม นักศึกษาได้ให้คำตอบไปในแนวทางเดียวกันว่าจะติดตามข่าวสารนี้เป็นช่วง ๆ ไม่ได้ติดตามตลอดเวลา ติดตามในช่วงที่มีการร่างกฎหมายขึ้นมาแล้วเข้าไปอ่าน และศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับประเด็นการสมรสเท่าเทียม แต่ไม่ได้เข้าไปศึกษาในเชิงลึก หากเห็นแฮชแท็กสมรสเท่าเทียมในทวิตเตอร์ขึ้นทเรนจึงจะเข้าไปตามอ่าน และศึกษารายละเอียดของข้อเสนอที่มีการยื่นเข้าไปในสภาผู้แทนราษฎรเพื่อให้ได้มีการพิจารณาข้อกฎหมาย

สมรสเท่าเทียมนี้ โดยติดตามจากแฮชแท็กสมรสเท่าเทียม และแฮชแท็กไม่เอาพรบ.คู่ชีวิต และมีนักศึกษาบางคนติดตามข่าวสารตามนักแสดงที่ตนเองชอบ ซึ่งมีนักแสดงหรือคนมีชื่อเสียงออกมาเป็นกระบอกเสียงในการร่วมรณรงค์ในครั้งนี้ ยกตัวอย่างเช่น นักแสดงภายใต้สังกัด GMM TV ได้ออกมาโพสต์ข้อความในการสนับสนุนการสมรสเท่าเทียมนี้ เป็นการแสดงออกถึงจุดยืนทางสื่อโซเชียลที่มีผู้ติดตามมากมาย ทำให้คนที่ติดตามอยู่ได้เห็นโพสต์เกี่ยวกับการสมรสเท่าเทียมมากขึ้น

“ส่วนนี้ไม่ได้ติดตามขนาดนั้น เพราะถ้าเราไม่เข้าทวิตเตอร์เราก็ไม่รู้ ถ้าเข้าทวิตเตอร์แล้วมีแท็กขึ้นมาก็เข้าไปดู ถ้าช่วงไหนมีแท็กขึ้นมาหรือมีข่าวขึ้นมาเราก็จะไล่ ๆ ดู ถ้าขึ้นจะเข้าไปดูแต่ถ้าไม่ขึ้นก็ไม่เข้าไปดู” (นักศึกษาคนที่ 2, สัมภาษณ์, 27 มกราคม 2566)

“ไม่เชิงตามขนาดนั้นแต่ถ้าเห็นก็เข้าไปอ่าน ไม่เชิงแบบที่ต้องเข้าไปศึกษาเชิงลึกขนาดนั้น” (นักศึกษาคนที่ 3, สัมภาษณ์, 27 มกราคม 2566)

ความเข้าใจเกี่ยวกับการสมรสเท่าเทียม นักศึกษาได้ให้คำตอบไปในแนวทางเดียวกันว่า ความเข้าใจเกี่ยวกับการสมรสเท่าเทียมอยู่ในระดับระดับหนึ่งเท่านั้น มีความเข้าใจว่าการสมรสเท่าเทียมไม่ว่าจะเพศอะไรก็สามารถสมรสด้วยกันได้โดยที่ไม่มีมีการมาแบ่งแยกหรือตีตราว่าไม่ตรงเพศสภาพที่เกิดขึ้นมา ไม่ว่าจะเป็นการสมรสระหว่างเพศชายและเพศชาย หรือเพศหญิงและเพศหญิงสามารถสมรสกันได้ เพราะทุกคนนั้นมีสิทธิเท่าเทียมกันในการเป็นมนุษย์ คือการให้สิทธิและเสรีภาพ โดยเฉพาะความเท่าเทียมกันในการดำรงชีวิตอย่างสงบและการแสวงหาความสุข ความเสมอภาคมีความหลากหลาย มีพื้นฐานมาจากของความคิดที่ว่าไม่มีผู้ใดด้อยกว่าผู้ใด และนอกจากนี้การสมรสเท่าเทียมยังเป็นผลดีต่อกลุ่มบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศที่จะได้รับโอกาสในการใช้ประโยชน์โดยชอบธรรมในกฎหมายสมรสเท่าเทียม

สรุปได้ว่าคำว่า “สมรสเท่าเทียม” หมายถึง สิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน คำนึงถึงสิทธิ เสรีภาพ และความเท่าเทียม ของกลุ่มคนหลากหลายทางเพศในการสร้างครอบครัวโดยไม่จำกัดเพศ โดยไม่จำเป็นว่าคู่สมรสนั้นต้องเป็นชายและหญิงเท่านั้น ซึ่งการให้ความหมายสามารถจำแนกสิ่งที่สะท้อน ออกเป็น 5 ลักษณะ ดังนี้

1.สะท้อนถึงทัศนคติเชิงบวกต่อประเด็นการสมรสเท่าเทียม ทุกคนเชื่อว่ากฎหมายที่มีการร่าง พ.ร.บ.สมรสเท่าเทียม ที่เข้าสู่สภาผู้แทนราษฎรจะมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น และเรามีสิทธิที่สามารถใช้กฎหมายนี้ได้

2.สะท้อนถึงการมีสิทธิเข้าถึงของกฎหมายต่าง ๆ ของกลุ่มความหลากหลายทางเพศที่จะได้รับเหมือนชายหญิงโดยที่ไม่ถูกแบ่งแยกหรือโดนปฏิบัติต่างจากผู้อื่น

3.สะท้อนถึงการให้ความสำคัญต่อประเด็นการสมรสเท่าเทียม การเคลื่อนไหวทางสังคม การเรียกร้องสิทธิเพื่อสนับสนุนสิทธิความเท่าเทียมทางเพศของกลุ่มความหลากหลายทางเพศ

4.สะท้อนถึงความต้องการการเปลี่ยนแปลงที่ควรมีในสังคมไทย คือการเปลี่ยนแปลงความคิดและค่านิยมในเรื่องเพศที่ปัจจุบันได้มีการเปิดกว้างโดยไม่ถูกมองว่าแปลกหรือแตกต่างจากคนอื่น และความเข้าใจของผู้อุปถัมภ์ที่ไม่ตีกรอบว่าลูกหลานของตนเองจะเป็นเพศอะไร

5.สะท้อนถึงการเป็นที่ยอมรับในสังคมไทยที่มีต่อประเด็นการสมรสเท่าเทียม เป็นความต้องการให้สังคมมีการยอมรับในความแตกต่าง และการสมรสของเพศเดียวกันมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็เพศสภาพหรือเพศวิถีใด จึงควรให้ความเคารพและปฏิบัติต่อคนที่มีความหลากหลายทางเพศ อย่างเช่นเพื่อนมนุษย์คนหนึ่ง บนพื้นฐานของความเท่าเทียม

“สมรสเท่าเทียมเหมือนแบบว่าเราจะแต่งงานกับใครก็ได้ เพราะความรักมันไม่เลือกคนอยู่แล้ว มันสามารถแต่งงานกับใครก็ได้ ไม่ว่าจะหญิงชาย จะเป็นแบบสาวสองหรือแบบผู้ชาย เพศมันมีหลายเพศมาก ถ้าแยกย่อยมันมีเยอะมากทุกคนมีสิทธิที่จะแต่งงานโดยที่ไม่ถูกมองว่าคนกลุ่มนี้มันแปลก ไม่เหมือนเพื่อนชายหญิงที่ปกติ” (นักศึกษาคนที่ 3, สัมภาษณ์, 27 มกราคม 2566)

“สมรสเท่าเทียมก็คือ ไม่ควรแบ่งแยกการสมรสว่าควรจะมีแค่ชายหญิงอย่างเดียว ควรมีการให้สิทธิทุกคนมีสิทธิเท่ากันไม่ว่าเป็นชายชาย หญิงหญิง ก็คือไม่ควรจะมีการแบ่งกัน ควรให้สิทธิเขาเท่ากัน มันขึ้นอยู่กับคนสองคนไม่จำเป็นจะต้องว่าทุกคนสามารถรักได้ อยากจะทำให้ถูกต้องตามกฎหมาย” (นักศึกษาคนที่ 6, สัมภาษณ์, 28 มกราคม 2566)

ด้านความสำคัญการสมรสเท่าเทียม

การให้ความสนใจเกี่ยวกับการสมรสเท่าเทียม นักศึกษาได้ให้คำตอบแบบแยกออกเป็นสองระดับ คือ การให้ความสำคัญในระดับปานกลาง เพราะอยากรู้ว่าท้ายที่สุดแล้วสมรสเท่าเทียมจะไปจบที่จุดไหน ร่างกฎหมายจะผ่านหรือไม่ และจะเป็นที่ยอมรับในสังคมหรือไม่ ซึ่งนักศึกษากลุ่มนี้ได้สะท้อนให้เห็นว่าถึงแม้จะไม่ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการสมรสเท่าเทียมมากนักแต่จะมีการติดตามข่าวสารอยู่ตลอด แล้วอีกส่วนหนึ่งให้ความสำคัญอย่างมาก เพราะอยากที่จะให้กฎหมายสมรส

เท่าเทียมกันผ่านเพื่อที่กลุ่ม LGBTQ+ จะได้รับสิทธิจากกฎหมายเหมือนคู่สมรสชายหญิง ได้มีอิสระที่จะได้ใช้ชีวิตหรือได้มีความรักแบบที่ไม่มีใครมองว่าแปลก หรือได้รับสายตาที่รังเกียจจากผู้อื่น ซึ่งนักศึกษากลุ่มนี้ส่วนใหญ่เป็นกลุ่ม LGBTQ+ จึงทำให้พวกเขาต้องการที่จะติดตามว่ากฎหมายสมรสเท่าเทียมจะผ่านหรือไม่ เพื่อที่พวกเขาจะได้รับสิทธิตามกฎหมายที่ตนเองพึงมี

“ก็รู้สึกทำให้ความสำคัญมาก อย่างที่เพื่อนบอก คือ มันเป็นเรื่องที่พวกเราทุกคนควรรู้อยู่แล้ว ด้วยความที่มีเพื่อนที่มีพี่น้องที่เป็น LGBTQ+ คอนข้างเยอะ แล้วเขามีแฟน เราก็เลยศึกษาไปด้วยก็เลยให้ความสำคัญมาก” (นักศึกษาคนที่ 3, สัมภาษณ์, 27 มกราคม 2566)

“สนใจนะ เพราะว่าตัวเองเป็นกลุ่ม LGBT มันควรเปิดได้แล้วไม่ใช่แบบว่าถ้าเราใช้ความคิดแบบค่านิยมเก่า มันก็ไม่ได้ แต่ถ้าจะไม่ผิดตอนนี้ประเทศไทยมันได้แค่ร่างแต่้วยังใช้กฎหมายนี้ไม่ได้ เพราะว่าต่อให้คนเขามอง พอร่างออกมาแล้วคนเขาเห็นชอบด้วยแต่้วยังมีหลายคนที่เขาไม่เห็นชอบ” (นักศึกษาคนที่ 7, สัมภาษณ์, 27 มกราคม 2566)

การมองเห็นผลกระทบทั้งด้านดีและไม่ดี นักศึกษาได้ให้คำตอบไปในแนวทางเดียวกันว่า มองเห็นผลกระทบด้านดีมากกว่าผลกระทบด้านที่ไม่ดี ในส่วนผลกระทบด้านดี ได้แก่ การมีสิทธิเท่ากับผู้อื่น การได้รับเสรีในการใช้ชีวิต และการได้เลือกใช้ชีวิต เพราะจะทำให้ทุกคนเท่าเทียมกันจริง ๆ ไม่ว่าจะผู้หญิงผู้ชายหรือจะเป็น LGBTQ+ คือทำให้ทุกคนเท่าเทียมกันจริง ๆ ในฐานะเป็นมนุษย์ และในส่วนผลกระทบด้านลบ ได้แก่ การที่ยังไม่เป็นที่ยอมรับในสังคมวงกว้างและการโดนจำกัดในการแสดงออกทางเพศ

“ถ้าผลกระทบเชิงบวก เรา รู้สึกว่ามันทำให้ทุกคนเท่าเทียมกันจริง ๆ ไม่ว่าจะผู้หญิงผู้ชายหรือจะเป็น LGBTQ+ ทำให้ทุกคนเท่าเทียมกันจริง ๆ ในความเป็นมนุษย์ ถ้าผลกระทบเชิงลบคิดว่าไม่มีนะ มันอยู่ที่ทัศนคติของคนที่ยังมองเข้าไปมากกว่าว่าเขาจะมองคนกลุ่มนี้เป็นยังไง” (นักศึกษาคนที่ 3, สัมภาษณ์, 27 มกราคม 2566)

“ไม่ได้มีด้านที่ไม่ดีนะ การที่คนสองคนรักกัน เขาต้องมีการตกลงกันแล้วถึงจะสมรสหรือว่าจดทะเบียน มันเป็นเรื่องของคนสองคน อย่างเราคนนอกเรามองเข้าไปเราจะไปเห็นข้อเสียของเขาได้ไง มันมีข้อดีมากกว่าข้อเสียในเมื่อคนรักกันต้องมีข้อเสียด้วยหรือแค่ต้องการมีใบทะเบียนสมรสที่ยินยอมว่าเขารักกันนะแค่นั้นเลย” (นักศึกษาคนที่ 8, สัมภาษณ์, 28 มกราคม 2566)

การเห็นความสำคัญของการสมรสเท่าเทียม นักศึกษาได้ให้คำตอบไปในแนวทางเดียวกันว่า เห็นถึงความสำคัญของการสมรสเท่าเทียม เพราะมันเป็นสิทธิที่ทุกคนควรจะได้รับแล้วก็ได้รับการยอมรับจากสังคม โดยอยากที่จะแต่งงานกับคนที่รักไม่ว่าจะเป็นเพศไหนก็ตาม หากกฎหมายสมรสเท่าเทียมยังคงไม่ผ่านร่างกฎหมาย และ พ.ร.บ. สมรสเท่าเทียม ผ่านความเห็นชอบจากสภาผู้แทนราษฎร จะส่งผลทำให้กลุ่มที่มีความหลากหลายทางเพศคิดว่าไม่มีตัวตนอยู่ในสังคม การสมรสเท่าเทียมจึงควรให้ความสำคัญในด้านของสิทธิและเสรีภาพอย่างมาก การสมรสเท่าเทียม อาจแยกการให้ความสำคัญออกเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

1.การให้ความสำคัญด้านสิทธิและเสรีภาพ ในการได้ใช้ชีวิตแบบที่ตนเองต้องการที่จะเป็นโดยที่ไม่มีใครมาจำกัดตัวตนของเขา หรือห้ามไม่ให้เขาได้เป็นตัวเองในแบบที่เขาอยากเป็น

2.การให้ความสำคัญด้านกฎหมาย เพื่อช่วยให้กลุ่มที่มีความหลากหลายทางเพศอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและปลอดภัยจากการถูกคุกคามไม่ว่าจะทั้งคำพูดและการกระทำที่ส่งผลกระทบต่อทางจิตใจ

3.การให้ความสำคัญด้านการยอมรับจากสังคม เป็นการยอมรับถึงความแตกต่างทางเพศโดยที่ไม่มีควมพยายามที่จะเปลี่ยนหรือคัดค้าน และลดอคติทางด้านความคิดเชิงลบที่มีต่อกลุ่มความหลากหลายทางเพศ

“อยู่ที่ทัศนคติของแต่ละคน แต่สำหรับส่วนตัวมันก็สำคัญ เพราะอย่างที่เพื่อนบอกไปว่ามันควรที่จะให้สิทธิอะไรกับคนกลุ่มนี้ด้วย ด้วยความที่ถ้าเขาเลือกได้เขาคงไม่เกิดมาชอบเพศเดียวกันแต่พอมันเลือกไม่ได้ เลยทำให้เขาเลือกที่จะเป็นแบบนั้นเขาก็ควรที่จะได้รับสิทธิตรงนี้เท่ากับคนอื่นที่เป็นชายหญิงปกติทั่วไปเลย” (นักศึกษาคนที่ 9, สัมภาษณ์, 27 มกราคม 2566)

“เหมือนปมอย่างหนึ่งถ้ามันยังไม่เกิดการสมรสเท่าเทียม แต่แบบเราก็อยากที่จะแต่งงานกับคนที่เรารัก ไม่ว่าจะเพศไหนก็ตาม หากมันยังไม่เปิดสักที จะทำให้เรารู้สึกไม่มีตัวตนอยู่ในสังคม ก็เลยคิดว่าเห็นถึงความสำคัญตรงนี้ถ้าเรื่องในของสิทธิและเสรีภาพ ถ้าพยายามทำให้ชายกับหญิงเท่ากันแล้วทำไมเพศทางเลือกถึงทำให้เท่ากันไม่ได้” (นักศึกษาคนที่ 10, สัมภาษณ์, 27 มกราคม 2566)

ข้อเสนอต่อสังคมต่อการสมรสเท่าเทียม

สะท้อนต่อประเด็นการสมรสเท่าเทียมของสังคม นักศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า มีสังคมเฉพาะกลุ่ม โดยเฉพาะกลุ่มความหลากหลายทางเพศ และกลุ่มนักศึกษาที่สนใจต่อประเด็นการสมรสเท่าเทียมที่ให้ความสำคัญและติดตามข่าวสารในการร่างกฎหมาย หรือ พ.ร.บ.สมรสเท่าเทียม ผ่านสภาผู้แทนราษฎร และการแสดงออกเชิงสัญลักษณ์ เช่น การรณรงค์ การสนับสนุน และการร่วมลงรายชื่อเสนอให้มีการสมรสเท่าเทียมในประเทศไทย ซึ่งล้วนให้ความสำคัญต่อสิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล แต่ยังคงมีอีกกลุ่มคนในสังคม ซึ่งนับว่าเป็นกลุ่มคนส่วนใหญ่ของสังคม มีทั้งพยายามเรียนรู้และทำความเข้าใจ อาจมีการยอมรับต่อการสมรสเท่าเทียม หรืออาจยังคงต้องการความชัดเจนจึงยังคงติดตามข่าวสารต่อเนื่อง หรืออาจไม่ยอมรับด้วยทัศนคติและความคิดเห็นตามกรอบค่านิยมเดิมของสังคม เช่น พ่อแม่ คนรุ่นเก่า บางคนไม่เห็นด้วยกับการมีสมรสเท่าเทียมนี้ เพราะยังยึดติดกับความคิดเดิม ๆ ที่ว่าผู้ชายต้องคู่กับผู้หญิงเท่านั้น คนที่คบคนเพศเดียวกันเป็นคนแปลก และผิดศีลธรรม

“สังคมจะมีคนบางกลุ่มที่สะท้อนแบบไม่เอาไม่ยอมรับในเรื่องนี้ ด้วยความที่ยังมีความคิดเก่า ๆ ซึ่งไม่ควรที่จะมีอะไรแบบนี้ แต่อีกกลุ่มหนึ่งเขาก็สะท้อนให้เห็นว่า จริง ๆ แล้วคนกลุ่มนี้สามารถมีความรักได้ แต่งงานกันได้ มีสิทธิเท่ากับคนอื่น ๆ เพราะฉะนั้น ถ้ากฎหมายเรื่องนี้ผ่าน คนกลุ่มนี้จะได้ใช้ชีวิตเหมือนกับคนทั่ว ๆ ไป ไม่ได้โดนมองจากสังคมหรือว่าโดนเหยียดอาจะไม่ใช่คำพูดแต่เป็นสายตา ถ้ากฎหมายเรื่องนี้ผ่านเขาอาจจะได้รับการยอมรับมากขึ้นก็ได้” (นักศึกษาคนที่ 9, สัมภาษณ์, 27 มกราคม 2566)

ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะต่อสังคม นักศึกษามีข้อเสนอแนะต่อสังคมในประเด็นของการสมรสเท่าเทียม บนพื้นฐานการเข้าใจความเป็นมนุษย์ และความเข้าใจต่อสังคมที่อาจกังวลจะส่งผลกระทบต่อเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม การเรียกร้องสิทธิและเสรีภาพที่พึงได้รับ การเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับการสมรสเท่าเทียมที่ง่ายและไม่ซับซ้อน เนื่องจากเนื้อหาและข้อมูลที่มีการนำมาเสนอนั้นมีเนื้อหาที่ค่อนข้างจริงจังและเข้าใจยาก จึงควรทำออกมาเพื่อให้ทุกคนไม่ว่าจะเพศไหนก็สามารถเข้าใจได้ง่าย ซึ่งมีข้อเสนอดังนี้

- 1.สังคมควรเปิดกว้างให้โอกาสคนอย่างเท่าเทียม เพราะทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับโอกาสทางสังคม ไม่ว่าจะ เป็นโอกาสในการแสดงความคิดเห็น หรือแม้แต่โอกาสในการใช้ชีวิต
- 2.สังคมควรมีความเข้าใจต่อความหลากหลายทางเพศ ในปัจจุบันได้มีผู้คนมากมายที่มีรสนิยมความชอบที่แตกต่างกันไป เช่น ชายรักชาย หญิงรักหญิง หรือกลุ่มทรานส์
- 3.สังคมควรเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงทัศนคติเชิงบวกต่อประเด็นการสมรสเท่าเทียม มองว่าการให้คนรักกันไม่ว่าจะเพศใดได้ทำการสมรสอย่างถูกต้องตามกฎหมาย และไม่ได้สร้างปัญหาต่อสังคมหรือการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในทางที่ไม่ดี
- 4.สังคมควรมีส่วนผลักดันให้กฎหมายสมรสเท่าเทียม ซึ่งจำเป็นต้องได้รับความเห็นชอบจากสังคมเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่ง เพื่อความสบายใจของทุกฝ่าย
- 5.สังคมควรมีพื้นที่ทางสังคมให้แสดงความคิดเห็นต่อประเด็นสมรสเท่าเทียมได้อย่างเสรี ให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เกิดความเข้าใจ การยอมรับ และการมีทางออกหรือแนวทางที่ดีให้แก่กลุ่มหลากหลายทางเพศ
- 6.รัฐบาลควรปฏิรูปโครงสร้างการพัฒนาประเทศเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในทุก ๆ ด้าน ซึ่งเชื่อมโยงไปถึงความเหลื่อมล้ำ/ไม่เท่าเทียมทางเพศ
- 7.การรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับการสมรสเท่าเทียมให้ทุกคนสามารถเข้าถึงได้ง่ายและมีความเข้าใจต่อประเด็นการสมรสเท่าเทียม

โดยข้อเสนอแนะทั้ง 7 ข้อ ไม่ใช่การผลักภาระให้กับใครหรือหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง แต่เป็นการที่ทุกคนที่อยู่ในสังคมและรัฐบาลได้เข้ามามีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลงครั้งนี้ให้ดียิ่งขึ้น เพื่อให้เกิดความเท่าเทียมกันของทุกคนในสังคมนี้

“อยากให้ทุกคนมองว่าเป็นเรื่องปกติของคนที่รักกัน ไม่อยากให้มันเป็นข้อเรียกร้องว่าจะต้องมีกฎหมายสมรสเท่าเทียม เพราะว่าถ้าทุกคนมองว่าเป็นเรื่องปกติของคนที่รักกันมันจะไม่มีประเด็นการเรียกร้องเลย กับการที่คุณร่างกฎหมายนี้ตั้งแต่แรกมันจะไม่มีมาเรียกร้องต่อประเด็นเรื่องนี้แล้วมันจะไม่มีปัญหาในการยึดเยื่อมาขนาดนี้เลย ถ้าทุกคนมองว่าคนรักกัน LGBT เป็นเรื่องปกติจะไม่เกิดข้อเรียกร้องสมรสเท่าเทียมขึ้น สุดท้ายแล้วถ้าเขารักกัน ตัวเขาไม่ได้เดือดร้อน พ่อแม่ไม่ได้เดือนร้อน คนอื่นก็ไม่ได้รับผลกระทบ โลกมันหมุน ทุกอย่างมันไม่ได้หมุนรอบตัว ไม่อยากให้ไปนิยามว่าอันนี้เป็นเกย์ เลสเบียน

แค่รูปลักษณะภายนอกเขาเป็นแบบไหนนั่นก็คือตัวเขาไม่ยอมให้ไปจำกัดเขา ไม่ยอมให้กฎหมายไปกำหนดชีวิตเขาแต่อยากให้เรากำหนดชีวิตตัวเองมากกว่า สิทธิของคนก็คือความเท่าเทียม” (นักศึกษาคนที่ 9, สัมภาษณ์, 27 มกราคม 2566)

“สมรสเท่าเทียมอาจจะไม่ได้ส่งผลกระทบทางร้ายแต่อย่างน้อยมันทำให้เราได้ว่ารู้ว่าสมรสเท่าเทียมผ่านคณะรัฐมนตรี (ครม.) แล้วทุกคนเห็นชอบด้วย การออกมาประท้วงออกมาพูดเรียกร้องเป็นกระบอกเสียงสำคัญ เพราะว่าฟันเฟืองตัวเดียวไม่สามารถขับเคลื่อนได้ ถ้าสมมติว่าคุณไม่ได้เพิกเฉยแล้วพยายามทำให้มันดีขึ้น จะเป็นการลดความเหลื่อมล้ำตรงที่ว่าเพศทุกเพศไม่จำเป็นที่จะต้องปิดต่อไป ทุกคนสามารถสมรสได้แล้วมีโอกาสมากขึ้น” (นักศึกษาคนที่ 7, สัมภาษณ์, 27 มกราคม 2566)

สรุปและอภิปรายผล

แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ประกอบด้วย

การให้ความหมายของคำว่า “การสมรสเท่าเทียม”

การให้ความหมายของคำว่า “สมรสเท่าเทียม” นั้นหมายถึงสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานในการสร้างครอบครัวโดยไม่จำกัดเพศ ไม่จำเป็นว่าคุณสมรสนั้นต้องเป็นชายและหญิงเท่านั้น เพราะให้ปัจจุบันสังคมบางส่วนได้มีการเปิดกว้างเรื่องเพศมากขึ้น และเปลี่ยนค่านิยมเดิม ๆ ในเรื่องเพศที่แต่ก่อนมีการจำกัดว่ามีแค่เพศชายและเพศหญิงเท่านั้น ซึ่งได้มีการเปิดรับสิ่งที่มีการเปลี่ยนแปลงมากยิ่งขึ้นในรสนิยมความชอบส่วนบุคคล ซึ่งเป็นกลุ่ม LGBTQ+ ประกอบไปด้วย เลสเบี้ยน เกย์ ไบเซ็กชวล ทรานส์ ซึ่งจะไปสอดคล้องกับแนวคิดของรัชชานนท์ สิวสุธร (2556) กล่าวว่า ความหลากหลายทางเพศ หมายถึง บุคคลที่มีรสนิยมทางเพศ หรือมีความพึงพอใจทางเพศและหรือมีลักษณะการแสดงออกทางเพศในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ รักเพศเดียวกัน รักสองเพศ คนข้ามเพศ คนที่มีลักษณะเพศทางชีววิทยาไม่ชัดเจน และกลุ่มคนที่มีลักษณะทางเพศที่อาจทำให้ได้รับผลกระทบทางสังคม ความหลากหลายทางเพศ มาจากภาษาอังกฤษ Sexual Diversity หมายถึง วิถีทางเพศของหญิง ชายรักต่างเพศ ทั้งไปรวมทั้ง กะเทย ทอม ดี หญิงรักหญิง ชายรักชาย และคนรักสองเพศ ซึ่ง เกิดเกียรติคุณซ์ แสงมณีจรรย์นเดชา (2562) กล่าวว่า ผู้มีความหลากหลายทางเพศอาจเป็นคำใหม่สำหรับคนทั่วไปที่ไม่ค่อยได้เข้ามาสัมผัสกับคนกลุ่มนี้ ซึ่งในภาพกว้างหมายถึงทุกคนไม่ว่าจะมีเพศวิถี (Sexuality) อย่างไร ซึ่งอาจจะจะเป็นชายจริงหญิงแท้ สาวประเภทสอง เกย์ ไบ โบท ทอม ดี เลสเบี้ยน หรืออื่น ๆ ทั้งนี้เพราะเพศวิถีเป็นทางเลือกที่พวกเขาสามารถจะเลือกเดินหรือใช้ชีวิตตามแบบฉบับของเขาเองโดยไม่จำเป็นจะต้องเหมือนหรือคล้ายคลึงกันในการดำเนินชีวิตทางเพศ และไม่จำเป็นจะต้องจัดไว้กับกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเพราะอาจเป็นลักษณะเฉพาะตัวที่ไม่เหมือนใครก็ได้ (ธเนศว์ กาญจธีรานนท์, 2549) อีกทั้งตัวตนและวิถีชีวิตทางเพศนั้นอาจเปลี่ยนแปลงไปตามประสบการณ์ กาลเวลา และระบบความคิด ความเชื่อทางสังคม และวัฒนธรรมได้ (สุไลพร ชลวิไล, 2550) ซึ่งภายใต้ความแตกต่างหลากหลายของแต่ละบุคคลในองค์กร นักบริการทรัพยากรมนุษย์ยุคใหม่ ควรเตรียมพร้อมรับมือกับการบริหารงานที่เปลี่ยนแปลง ความหลากหลาย ได้แก่ อายุ เชื้อชาติ วัฒนธรรม และสังคมที่แตกต่างกัน (พิภพ อุดร, 2557)

ความสำคัญของการสมรสเท่าเทียม

การมองเห็นถึงความสำคัญของการสมรสเท่าเทียม เพราะเป็นสิทธิที่ทุกคนควรจะได้รับ การยอมรับจากสังคมสามารถแต่งงานกับคนที่รักไม่ว่าจะเป็นเพศไหนก็ตาม การสมรสเท่าเทียมนั้นควรให้ความสำคัญในด้านของสิทธิและเสรีภาพอย่างมาก และการยอมรับทางสังคมไม่ว่าจะเป็น ด้านกฎหมาย และอัตลักษณ์ทางเพศ ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวคิดของสุชานา เมฆรุ่งเรืองกุล (2554) กล่าวไว้ว่า อัตลักษณ์ทางเพศ (Gender Identity) เป็นความสามารถรับรู้ได้ในส่วนลึกและประสบการณ์ทางเพศภาวะ (Gender) ของเฉพาะบุคคลที่อาจจะสอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกับเพศโดยกำเนิด รวมทั้งอารมณ์ความรู้สึกและการทำงานของร่างกายเฉพาะตน อาจจะเกิดมาจากการเลือกโดยอิสระของบุคคลนั้น หรืออาจจะเกิดจากการดัดแปลงรูปลักษณะหรือกลไกการทำงานของร่างกาย โดยวิธีการทางการแพทย์ การทำศัลยกรรม หรือวิธีการอื่น และการแสดงออกหมายรวมถึงการแต่งกาย การพูดจา และกริยาท่าทางต่าง ๆ ส่วนของ บุญสืบ โสโสม (2560) กล่าวว่า เพศวิถี (sexuality) หมายถึง ค่านิยม บรรทัดฐานและระบบวิถีคิด วิถีปฏิบัติ การแสดงออกเกี่ยวกับความปรารถนาทางเพศ คู่รัก ชีวิตคู่ที่มีความสัมพันธ์กับสังคมและวัฒนธรรม และแนวคิดของนายบุรณ์ ฐานปดลย์ (2559) กล่าวว่า สิทธิมนุษยชน หรือ Human Rights เป็นสิทธิความเป็นมนุษย์หรือสิทธิความเป็นคนที่เป็นของทุกคน ไม่ว่าจะ เป็นเชื้อชาติ แหล่งกำเนิด เพศ อายุ สีผิว ฐานะ ความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นสิทธิตามธรรมชาติของมนุษย์ที่ติดตัวมาตั้งแต่กำเนิด ไม่มีบุคคลหรือองค์กรใดสามารถล่วงละเมิดความเป็นมนุษย์ได้ ซึ่งราชบัณฑิตยสถาน ปี พ.ศ.2554 (สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, 2554) ได้ให้ความหมายของคำว่า สิทธิมนุษยชนไว้ว่า มีคำสำคัญ ได้แก่ สิทธิ หมายถึง อำนาจอันชอบธรรม ส่วนมนุษยชน หมายถึง บุคคลทั่วไป ดังนั้น สิทธิ

มนุษย์ชนเป็นสิทธิของแต่ละบุคคลในฐานะมนุษย์ เช่น สิทธิในการดำรงชีวิตอยู่อย่างมนุษย์ สิทธิในการอยู่ร่วมกันในสังคม เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่ทำให้มนุษย์สามารถมีชีวิตอยู่ได้ ได้รับการคุ้มครองให้ปลอดภัย และได้รับการตอบสนองตามความต้องการขั้นพื้นฐานของชีวิต

ข้อเสนอต่อสังคมต่อการสมรสเท่าเทียม

ทุกคนควรมีความเข้าใจความเป็นมนุษย์ การเรียกร้องสิทธิและเสรีภาพที่พึงได้รับ ซึ่งถือเป็นสิ่งที่อาจส่งผลกระทบต่อเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม แต่ยังคงมีอีกกลุ่มคนในสังคมซึ่งนับว่าเป็นกลุ่มคนส่วนใหญ่ของสังคม มีทั้งพยายามเรียนรู้และทำความเข้าใจ อาจมีการยอมรับต่อการสมรสเท่าเทียม หรืออาจยังคงต้องการความชัดเจนจึงยังคงติดตามข่าวสารของกฎหมายของการสมรสเท่าเทียมอย่างต่อเนื่อง ซึ่งตามแนวคิดของ เพ็ชรี ฐิติวิเชตร (2554) ความหลากหลายทางวัฒนธรรม (Cultural Diversity) ของมนุษย์ในโลกนี้แท้จริงแล้วเป็นเรื่องปกติทั่วไปและเกิดขึ้นมานานแล้วเพราะจากศึกษาวิวัฒนาการความเป็นมนุษย์ พบว่า มนุษย์เราได้อาศัยอยู่บนโลกนี้ในรูปแบบของกลุ่มชนเผ่าต่าง ๆ ที่ล้วนแต่มีความแตกต่างกัน หรือเรียกว่ามีความหลากหลายในเผ่าพันธุ์มนุษย์ โดยมีหลักเกณฑ์การแบ่งความแตกต่างระหว่างมนุษย์ คือ ภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร ภาษาพูด ภาษาเขียน เชื้อชาติ ภูมิหลังหรือประวัติความเป็นมาด้านชนเผ่า ถิ่นฐานที่อยู่อาศัย การแต่งกาย การให้คุณค่า ค่านิยม ประเพณี ความคิด ความเชื่อ และศาสนาที่ยึดถือ ตลอดจนองค์การทางสังคมที่สังกัด และการเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับการสมรสเท่าเทียมที่ง่ายและไม่ซับซ้อน เนื่องจากเนื้อหาและข้อมูลที่มีการนำมาเสนอต่อประชาชนภายนอกนั้น มีเนื้อหาที่ค่อนข้างจริงจังและเข้าใจยาก จึงควรทำออกมาเพื่อให้ทุกคนไม่ว่าจะเพศไหนหรือวัยไหนสามารถเข้าใจได้ง่าย อีกทั้งภายหลังจากที่ศาลรัฐธรรมนูญเผยแพร่คำวินิจฉัยฉบับเต็ม กรณีวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1448 ที่กำหนดการสมรสเฉพาะชาย-หญิง ไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ ทำให้คนที่มีความหลากหลายทางเพศสามารถแต่งงานกันได้ตามกฎหมาย หลายคนที่มีทัศนคติความเท่าเทียมและความหลากหลายทางเพศแสดงความคิดเห็นต่อคำตัดสินของศาลรัฐธรรมนูญ ขณะนี้ส่วนหนึ่งมองว่า คำวินิจฉัยของศาลนั้นมีปัญหาและมีทัศนคติที่อาจเหยียดเพศ นำมาสู่แฮชแท็ก #ศาลรัฐธรรมนูญเหยียดเพศ ในโลกโซเชียลมีเดียเป็นไปตามแนวคิดของ พิมพ์ชนก พุกสุข (2564) โดยสาระสำคัญของคำวินิจฉัยนั้นมีประเด็นที่ระบุว่า การสมรสหมายถึง การมีความสัมพันธ์ฉันสามีภรรยาเพื่อการสืบเผ่าพันธุ์ ทั้งการแต่งงานในประเทศไทยที่เกิดขึ้นจากจารีตและประเพณีที่สืบทอดกันว่าการสมรสกระทำนั้นเฉพาะชายและหญิงเท่านั้น ตลอดจนการสร้างครอบครัวระหว่างชายกับหญิงนั้นทำให้ทั้งสองมีบุตร ดำรงเผ่าพันธุ์ และส่งต่อความผูกพันระหว่างเครือญาติ ซึ่งการสมรสระหว่างบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศอาจไม่สามารถสร้างความผูกพันอันละเอียดอ่อนตามที่ได้ เป็นต้น และได้แนะนำให้มีการตรากฎหมายขึ้นมาใหม่อีกฉบับเพื่อรับรองสิทธิของกลุ่มคนเพศหลากหลาย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้

1. กลุ่มความหลากหลายทางเพศ ควรมีกิจกรรมทางสังคมอย่างเปิดกว้าง เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและร่วมวิเคราะห์ถึงผลดีผลเสีย หรือข้อจำกัดในประเด็นการสมรสเท่าเทียม เพื่อให้สังคมเกิดการยอมรับ เห็นถึงความสำคัญ และให้ข้อเสนอแนะทางที่จะเป็นประโยชน์ร่วมกัน

2. สังคมไทย ควรเปิดโอกาส เปิดใจ รับฟัง เรียนรู้ ในประเด็นการสมรสเท่าเทียม เนื่องจากเป็นเรื่องใหม่ที่อาจส่งผลกระทบต่อคนในสังคมกังวลถึงการนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางสังคมวัฒนธรรมแบบเดิม แต่ในความเป็นจริงแล้วเป็นการปรับตัวและปรับเปลี่ยนตามยุคสมัยเพื่อให้กลุ่มความหลากหลายทางเพศได้รับสิทธิคุ้มครองต่าง ๆ ที่ไม่แตกต่างจากการสมรสระหว่างเพศชายและเพศหญิง

3. รัฐบาลควร จริ่งจิงในการผลักดันให้กฎหมายสมรสเท่าเทียมสามารถบังคับใช้ได้ เพราะในปัจจุบันได้มีการออกมาเรียกร้องสิทธิของการสมรสเท่าเทียมเพื่อให้ประชาชนทุกคนมีความเสมอภาคและมีสิทธิเหมือนคู่สามีภรรยาที่เป็นชายหญิง และควรที่จะเปิดกว้างให้กับกลุ่มบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศไม่ให้เกิดความแตกต่างจากคนทั่วไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาจากกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลายมากขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มบุคคลทั่วไป เพื่อให้ได้ความคิดเห็นหลากหลาย และสามารถนำมาทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบในแง่มุมต่าง ๆ จะทำให้ได้ผลการศึกษาที่เป็นประโยชน์มากขึ้น เช่น บุคลากรในมหาวิทยาลัย หรือกลุ่มที่อยู่โดยรอบ ๆ มหาวิทยาลัย หรือกลุ่มผู้ค้าขาย

2. ควรทำการวิจัยเชิงปริมาณคู่ขนานกับเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สะท้อนถึงปัจจัยต่าง ๆ และสามารถเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการได้ผลการศึกษที่ละเอียดมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ชวินโรจน์ ธีรพัชรพร. (2559). *สิทธิความเสมอภาคในการสมรสของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ ในประเทศไทย*. เข้าถึงเมื่อ 29 มกราคม 2566. เข้าถึงได้จาก http://www.ar.or.th/ImageData/Magazine/10046/DL_10332.pdf
- ธเนศวร์ กาญจธีรานนท์. (2549). *สิทธิมนุษยชนของบุคคล. ศูนย์วิจัยโรคเอดส์ สภากาชาดไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน.
- นายบุรณ์ ฐาปนกุลย์. (2559). *หลักสิทธิมนุษยชนในที่ทำงาน*. เข้าถึงเมื่อ 29 มกราคม 2566. เข้าถึงได้จาก https://www.constitutionalcourt.or.th/occ_web/ewt_dl_link.php?nid=8843
- บุญสืบ โสโสม. (2560). การคำนึงถึงเรื่องเพศสภาพ: ประเด็นสำคัญสำหรับการปฏิบัติในคลินิกและการศึกษาพยาบาล. *วารสารคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*. เข้าถึงเมื่อ 29 มกราคม 2566. เข้าถึงได้จาก file:///C:/Users/lalarain/Downloads/tci_admin,+Journal+manager,+1+4.pdf
- เทิดเกียรติภรณ์ แสงมณีจิรันนเดชา. (2562). ความเสมอภาคของกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศต่อการสมรสและรับรองบุตรในประเทศไทย: ในมุมมองของนักวิชาการและนักเคลื่อนไหวทางสังคม. เข้าถึงเมื่อ 29 มกราคม 2566. เข้าถึงได้จาก <file:///C:/Users/lalarain/Downloads/kitiyanapalai,+Journal+editor,+1.+P.1>
- พิมพ์ชนก พุกสุข. (2021). *สรุปประเด็นคำถามและข้อถกเถียงกรณี #สมรสเท่าเทียม หลังศาลรัฐธรรมนูญออกคำวินิจฉัยฉบับเต็ม*. เข้าถึงเมื่อ 29 มกราคม 2566. เข้าถึงได้จาก <https://thestandard.co/marriage-equality/>
- พิภพ อุดร. (2557). *บริหารคน เพื่อชนกการเปลี่ยนแปลงในกระแสโลก. เอกสารสรุปถอดบทเรียนจากการประชุมวิชาการ HA National Forum ครั้งที่ 15*. กรุงเทพฯ.
- เพ็ชรี ฐะปะนีย์. (2554). *การเรียนรู้ลักษณะการจัด : การจัดการข้ามวัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ : ดวงกมลพับลิชชิง.
- รัชชานนท์ สิวสุธร. (2557). *บุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ*. เข้าถึงเมื่อ 2 กุมภาพันธ์ 2566. เข้าถึงได้จาก <https://www.l3nr.org/posts/535924>.
- สิริโฉม พรหมโฉม. (2560). *การจดทะเบียนสมรสของคนรักเพศเดียวกัน*. เข้าถึงเมื่อ 29 มกราคม 2566. เข้าถึงได้จาก <https://www.senate.go.th/assets/portals/93/>
- สุไลพร ชลวิไล. (2550). *เพศไม่มีง: ตัวตน เพศภาวะ เพศวิถี ในมิติสุขภาพ*. โครงการจัดตั้งสำนักงานศึกษา นโยบาย สาธารณสุขสวัสดิการและสังคม คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุธาดา เมฆรุ่งเรืองกุล. (มปป). 25. *คำนิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศ*. เข้าถึงเมื่อ 29 มกราคม 2566. เข้าถึงได้จาก <http://www.lrcr.go.th/th/wp-tent/uploads/2012/08/25-9D.pdf>.
- สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (2554). *สิทธิมนุษยชน*. เข้าถึงเมื่อ 2 กุมภาพันธ์ 2566. เข้าถึงได้จาก <http://legacy.orst.go.th/?knowledges=%>
- BBC News. (2019). *LGBTQ: วิจารณ์รัฐบาล มีมติให้ ส.ส. คว่ำ ร่าง พ.ร.บ.สมรสเท่าเทียม ของฝ่ายค้าน ในสภาฯ 15 มิ.ย.* เข้าถึงเมื่อ 2 กุมภาพันธ์ 2566. เข้าถึงได้จาก <https://www.bbc.com/thai/thailand-61716154>
- iLaw. (2565). *เทียบชัดๆ ร่างพ.ร.บ.แก้ประมวลกฎหมายแพ่ง #สมรสเท่าเทียม ร่างพ.ร.บ.คู่ชีวิต ต่างกันยังไง?*. เข้าถึงเมื่อ 29 มกราคม 2566. เข้าถึงได้จาก <https://www.ilaw.or.th/node/6169>
- Michelle Ye Hee Lee and Julia Mio Inuma. (2022). *Tokyo moves to allow same-sex partnerships, but not as legal marriage*. เข้าถึงเมื่อ 29 มกราคม 2566. เข้าถึงได้จาก <https://www.washingtonpost.com/world>
- TODAY Bizview. (2565). *ทำไมแคนาดาเป็นเมืองเกรด A สำหรับ LGBTQ+ พร้อมย้อนมองไทย*. เข้าถึงเมื่อ 29 มกราคม 2566. เข้าถึงได้จาก <https://workpointtoday.com/lgbtq-6/>

4 มีนาคม 2566

ณ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์